

Asia: VN/10579/2020

Lausuntopyyntö: Luonnos hallituksen esityksestä laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta: koronavirusepidemian tartuntaketjujen jäljittämistä ja katkaisua tehostava altistuneiden tunnistusjärjestelmä

Lausunnonantajan lausunto

Vastaaajatahon virallinen nimi

Korkein hallinto-oikeus

Vastauksen kirjanneen henkilön nimi

-

Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot

emil.waris@oikeus.fi

Onko vastaaja

valtion viranomainen

Kysymyksiä esityksen tavoitteista ja vaikutuksista

Voidaanko ehdotetulla altistuneiden tunnistusjärjestelmällä mielestänne tehostaa koronavirusepidemian tartuntaketjujen jäljittämistä ja katkaisua?

-

Onko esityksessä asianmukaisesti otettu huomioon henkilötietojen ja yksityisyyden suojaan liittyvät näkökohdat?

-

Onko esityksestä aiheutuvat taloudelliset vaikutukset arvioitu asianmukaisesti?

-

Onko esityksestä aiheutuvat muut vaikutukset arvioitu asianmukaisesti?

-

Mahdolliset yksilöidyt pykälämuutosehdotukset

Ehdotuksenne 43 a §:n muutoksiksi (Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen tehtävät)

-

Ehdotuksenne 43 b §:n muutoksiksi (Kansaneläkelaitoksen tehtävät)

-

Ehdotuksenne 43 c §:n muutoksiksi (Altistuneiden tunnistusjärjestelmän yhteydessä tapahtuva tietojen käsittely)

-

Ehdotuksenne 43 d §:n muutoksiksi (Suhde 22 §:ssä säädettyyn ilmoitusvelvollisuuteen)

-

Ehdotuksenne 43 e §:n muutoksiksi (Altistuneiden tunnistusjärjestelmästä saadun altistumistiedon käsitteleminen)

-

Ehdotuksenne 43 f §:n muutoksiksi (Altistuneiden tunnistusjärjestelmän toteutuksen ohjaus)

-

Ehdotuksenne 43 g §:n muutoksiksi (Altistuneiden tunnistusjärjestelmän tietoturvallisuuden arvioiminen)

-

Ehdotuksenne 43 h §:n muutoksiksi (Valvonta)

-

Voimaantulosäännös: Ovatko esityksen voimaantulo- ja voimassaoloajat perusteltuja esityksen tavoitteiden saavuttamiseksi?

-

Muut huomiot esityksestä

Mahdolliset muut näkemyksenne esityksestä?

Korkein hallinto-oikeus on 5.5.2020 antanut lausunnon valmistelupaperista ”Esitys kontaktien jäljityssovelluksen käyttöönotosta covid-19-epidemian hallinnan tueksi”. Tarkasteltavana olevassa luonnoksessa on otettu huomioon niitä näkökohtia, joihin lausunnossa oli kiinnitetty huomiota. Esityksessä on pyritty kiireisestä aikataulusta huolimatta ottamaan huomioon Suomen perustuslaista ja Euroopan unionin yleisestä tietosuojasetuksesta tulevat yksityisyyden ja henkilötietojen suoja koskevat näkökohdat samoin kuin sovelluksen käyttöönoton vaikutukset eri väestöryhmien, kuten iäkkäiden ja vammaisten henkilöiden sekä lasten erityispiirteet. Kuten korkein hallinto-oikeus

aiemmassa lausunnossaan korosti, järjestelyn pohjautuminen vapaaehtoisuuteen on keskeinen sen hyväksyttävyyteen vaikuttava tekijä. Tämän korostaminen myös säätämisyjärjestysperusteluissa voisi olla aiheellista.

Nyt puheena olevasta luonnoksesta korkein hallinto-oikeus kiinnittää huomiota ainoastaan kysymykseen siitä, voidaanko tunnistusjärjestelmän tuottamaa tietoa altistumisesta pitää riittävänä siten, että tartuntatautilain 60 §:ssä säädetty ”perustellun epäilyn” kynnys ylittyy pelkästään järjestelmän tuottaman tiedon perusteella. Tämä on hyvin olennainen kysymys ja sen ratkaiseminen jää luonnoksessa avoimeksi (ks. sivut 10 ja 14, joista jälkimmäisen lopussa tuodaan esiin se pieni nyanssi, että ”myös mobiilisovellusta käyttävän henkilön näkökulmasta on tärkeä tietää, onko sovelluksen kautta saatava altistumistieto sellainen, että sen perusteella henkilö tulisi esimerkiksi määrätä karanteeniin, jos vastasyitä ei ole tiedos-sa.”). Kysymys nostetaan esiin, mutta siihen ei anneta muuta vastausta kuin ylimalkainen viittaus kansallisten linjausten tarpeeseen.

Kysymys on henkilökohtaisen vapauden rajoittamisesta, ja sen tulee lähtökohtaisesti perustua täsmälliseen ja tarkkarajaiseen lainsäädäntöön. Tartuntatautilain 60 §:ssä perustellulla epäilyllä viitattaneen lääketieteelliseen selvitykseen altistumisen todennäköisyydestä. Mobiilisovelluksen tuottamassa tiedossa kysymys ei kuitenkaan olisi lääketieteellisestä näytöstä, vaan kontaktitietojen selvittämiseen perustuvasta järjestelmästä, jonka luotettavuudesta ja esimerkiksi järjestelmän tuottamien väärin positiivisten tulosten määrästä ei ole tässä vaiheessa tietoa. Asia liittyy välittömästi yksityisten käyttäjien oikeusturvaan.

Lausunnon ovat valmistelleet oikeusneuvokset Anne E. Niemi ja Juha Lavapuro, ja sitä ovat kommentoineet korkeimman hallinto-oikeuden kansliaistunnon jäsenet.

Presidentti   Kari Kuusiniemi

Kansliapäällikkö   Emil Waris

Waris Emil
Korkein hallinto-oikeus